

SIKCA SORULAN SORULAR¹

1. Proje kapsamında ödemeler nasıl yapılacak? (18.07.2025)

Başvuru rehberinin 29'uncu sayfasında Ödemeler alt başlığı ile tanımlanmıştır. Buna göre başarılı bulunan proje sözleşmeleri imzalandıktan sonra (yüzde 10 teminat alınmasını müteakip) ön ödeme olarak yüzde 10 proje hesabına yatırılabilir. Ara ödeme ve nihai ödeme ise proje kapsamında belirlenen makine ve ekipmanlar ile diğer harcamaların Ajans satın alma kurallarına uygun olarak temin edilmesi ve Ajansa rapor sunulmasının ardından yapılacak fiziki değerlendirme sonrası yapılacaktır.

2. Yatırım teşvik belgesi KDV istisnasından eş zamanlı olarak yararlanabilir miyiz? (18.07.2025)

Teşvik belgesinde yer alan makine ekipmanların proje kapsamında alınması uygun değildir. Benzer şekilde farklı bir finansman kaynağından alınan destek kalemleri için Ajansa başvuru yapamazsınız.

3. En fazla kaç proje için başvurabiliriz ve yeni kurulan bir işletme olduğumuz için 1 tane bilanço sunmamız sorun oluşturur mu? (18.07.2025)

Başvuru rehberine göre her bir başvuru sahibi en fazla 2 proje başvurusunda bulunabilir ancak en fazla 1 tanesi için destek alabilir. Başvuru rehberinin 26'ıncı sayfasında 1. Mali ve Operasyonel Kapasite başlığı altında nasıl bir puanlama yapılacağına dair bilgi yer almaktadır. Bilanço sunulmaması ya da 1 adet sunulması buradaki ilgili bölümden eksik puan almaya yol açabilir.

4. Küçük ve mikro işletme tanımı nedir? (05.08.2025)

25 Mayıs 2023 tarihli Resmi Gazetede yapılan tanımlama esas alınmaktadır. Buna göre:

a) Mikro işletme:

---

¹ Soruların yanında belirtilen tarihler, cevapların güncellendiği tarihlerdir. Yapılan güncelleme ve eklemeler, kırmızı ile işaretlenmiştir.

Yıllık çalışan sayısı on kişiden az olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 10 milyon Türk Lirasını aşmayan işletmelerdir. Bu tanıma göre yıllık net satış hasılatı ya da mali bilançosundan bir tanesinin 10 milyon TL altında olması mikro işletme sınıfına girmek için yeterlidir.

b) Küçük işletme:

Yıllık çalışan sayısı 50 kişiden az olan ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 100 milyon Türk Lirasını aşmayan işletmelerdir. Bu tanıma göre yıllık net satış hasılatı ya da mali bilançosundan bir tanesinin 100 milyon TL altında olması mikro işletme sınıfına girmek için yeterlidir.

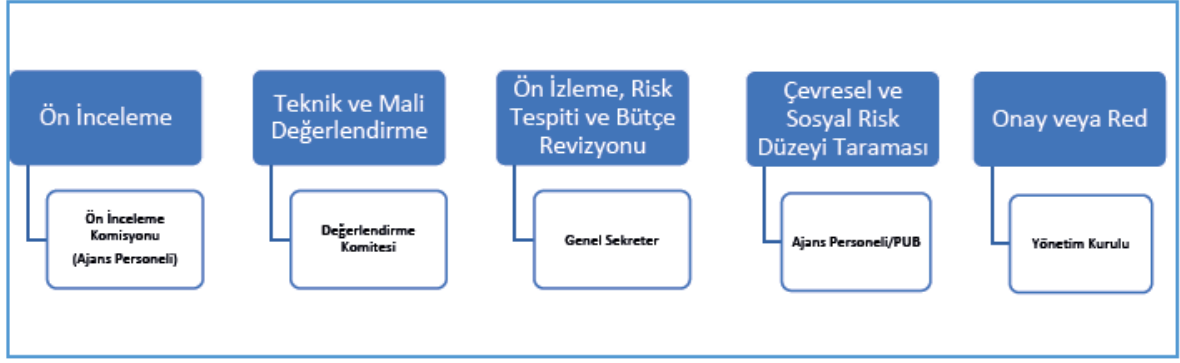
Bununla birlikte dikkat edilmesi gereken bir başka husus; Başvuru Rehberinde yapılan yararlanıcı tanımı uyarınca programa sadece tüzel kişiler başvuru yapabilmektedir. Mikro ya da küçük işletme tanımına uyan tüzel kişiler uygun başvuru sahibidir.

**5. Proje kapsamında makine ve ekipmanları yurtdışından alabilir miyiz?
(18.07.2025)**

Ajansın satın alma rehberine göre ihale aşamasında teklif dosyası hazırlanırken “İhalenin yabancı isteklilere açıklığı” konusunda bir tercih yapmanız beklenmektedir. Ancak Ajansın geçmiş proje izleme tecrübeleri dikkate alınarak bu sürecin yönetilmesinin zorluğu ve ortaya çıkabilecek risklerden dolayı tavsiye edilmemektedir. Söz konusu makine ekipmanın Türkiye’de yerleşik bir distribütör vasıtasıyla alınması daha uygun görülmektedir.

6. Projelerin değerlendirme ve sonuçlanması ne kadar sürecek? Başvuru sahipleriyle mülakat yapılacak mı? (18.07.2025)

Başvuru rehberinde yer verildiği üzere program KAYS başvuruları 30 Ağustos 2025 tarihinde, taahhütname teslimleri ise 5 Eylül 2025 tarihinde tamamlanacaktır. Başvuru rehberinin 23’üncü sayfasında 2.3 Başvuruların Değerlendirilmesi ve Seçimi başlığı altında süreç hakkında genel bilgiler verilmektedir. Söz konusu bölüm genel bir çerçeveyi çizmekle birlikte bir zaman kısıtı getirmemektedir. Bu minvalde program kapsamında alınacak başvurulara bağlı olmak üzere değerlendirme sürecinin 45-60 gün içerisinde tamamlanması beklenmektedir.

7. Proje kapsamında bizim karşılamamız gereken eşfinansmana sahip olduğumuzu göstermemiz gerekiyor mu? (18.07.2025)

Ajansa sunacağınız projelerde eşfinansman yükümlülüğü başvuru sahibinde olup bunun projenin başarılı olması durumunda hemen ödenmesi ya da proje hesabına yatırılması beklenmemektedir. Payınıza düşen eşfinansmanı öz sermayeden karşılayabileceğiniz gibi üçüncü taraflardan borç ya da kredi olarak da karşılayabilirsiniz.

8. GES projeleri için destek alabilir miyiz? (18.07.2025)

Evet. GES projeleri uygun maliyet olarak değerlendirilmektedir. Ancak projelerin sadece GES yapımını içermemesi, sosyal kapsayıcılık, istihdam, eğitim vs. bileşenler içermesi beklenmektedir. Öte yandan GES projeleri için gerekli izin süreçlerinin yürütülmesi ve/veya dağıtım şirketine/yerel kurum ve kuruluşlara başvurulması yararlanıcının sorumluluğundadır.

9. Maksimum kaç liralık proje hazırlayabilirim? (18.07.2025)

Söz konusu husus başvuru rehberinde tanımlanmamış olup hüküm bulunmayan hususlarda Ajans mevzuatı geçerlidir. Ajans mevzuatında Ajansın destek oranının toplam bütçe tutarının yüzde 25'inden az olmaması şeklinde bir madde bulunmaktadır. Ancak proje uygulamasının ve izlemesinin daha kolay olması için aşağıda yer alan limitler içinde kalınması tavsiye edilmektedir.

PROJE BÜTÇESİ	Mikro ve Küçük İşletmeler		Kooperatif ve Üretici Birlikleri	
	%50	%75	%75	%90
	Asgari 1.200.000	Asgari 800.000	Asgari 800.000	Asgari 666.666
	Azami 4.000.000	Azami 2.666.666	Azami 2.666.666	Azami 2.222.222

10. Sözleşme aşamasında teminat sunmamız gerekiyor mu? (18.07.2025)

Mikro ve küçük ölçekli işletmeler için teminat oranı **yüzde 10'dur**. Kooperatif ve üretici birliklerinde **teminat istenmemektedir**.

11. KAYS başvuru ekranında mikro ve küçük ölçekli işletmeler için destek oranı asgari yüzde 50 azami yüze 90 görünüyor. Rehberde ise azami yüzde 75 olarak geçiyor. Hangi oranı dikkate almamız gerekiyor? (18.07.2025)

Program rehberinde sayfa 3, sayfa 11 ve sayfa 24'te mikro ve küçük ölçekli işletmeler için destek oranı yüzde 50 ve yüzde 75 olarak belirtilmiştir. Sunacağınız projelerde bu oranlar arasında kalan bir miktarı Ajanstan talep edebilirsiniz. KAYS sisteminde kooperatif/üretici birliği proje başvuruları ile mikro ve küçük ölçekli işletmeler için tek bir tanımlama yapıldığı için karşınıza bu şekilde çıkmaktadır. Hem mikro ve küçük ölçekli işletmeler hem de kooperatif ve üretici birlikleri için doğru destek oranını seçmek **başvuru sahibinin sorumluluğundadır**. Bu oranların yanlış seçilmesi projenizin **ön inceleme aşamasında elenmesine neden olacaktır**.

12. Proje uygulama yerinin kendimize ait olması şart mı? (18.07.2025)

Hayır. Projelerin uygulama yeri kendi mülkiyetiniz olabileceği gibi en az 5 yıllık kiralık da olabilir. Uygulama yerinin mülkiyet durumunu gösterir belgeler başarılı projeler için sözleşme aşamasında talep edilecektir.

13. Sulama kooperatifi olarak sondaj yaptırmamız uygun mudur? Tarla içi sulama boruları ve vanaları gibi malzemeler alabilir miyiz? (18.07.2025)

Programın önceliklerinden bir tanesi su kaynaklarının korunması olup örnek proje konuları arasında da su kullanımının azaltılması ve gri su kullanımına yönelik önceliklendirmeler yapılmıştır. Su çıkarmak için sondaj yapmak uygun maliyet olarak değerlendirilmekle birlikte **küçük ölçekli yapım** işi olarak bütçeye eklenmesi ve Ajans desteğinin **yüzde 20'sini** aşmaması gerekmektedir. Öte yandan söz konusu sondaj işlemine dair hukuki ve teknik açıdan (Etüt ve Jeolojik/Jeofizik Ön Çalışma, DSİ veya İl Özel İdaresinden Yeraltı Suyu Kullanma Belgesi Başvurusu, Yetkili Firmadan teklif alınması vb.) yapılması gereken ön hazırlıkların tamamlanması gerekmektedir. Proje kapsamında sulama altyapısını kurmak için gereken sulama borusu ve vanalar makine ekipman olarak yazılabilir.

14. GES'in hayata geçirilmesi için gerekli olan izin süreci uzun sürmektedir. Bu doğrultuda, şebekeye bağlı ve şebekeye bağlı olmayan GES yatırımları için başvuru aşamasında sunulması gereken belgeler nelerdir? (05.08.2025)

On-grid (şebekeye bağlı) olan GES yatırımlarında başvuru aşamasında çağrı mektubu alınarak KAYS'a destekleyici belgeler bölümünde yüklenmesi gerekmektedir. Projenin başarılı olması durumunda, bağlantı anlaşması belgesinin proje uygulama süresi içerisinde alınması gerekmektedir.

Off-grid (şebekeden bağımsız) olan GES yatırımlarında proje süresince gerekli tüm izinleri (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, dağıtım şirketi, vb izinler) alması başvuru sahibinin sorumluluğundadır. İzin belgeleri, sözleşme aşamasında talep edilecektir.

15. Tüzel kişiliği olmayan gerçek kişi işletmeleri programa başvurabilir mi? (05.08.2025)

Rehberimizde belirtildiği üzere (Sayfa 7) Yararlanıcı: Program kapsamında Ajanstan destek almaya hak kazanan ve Ajans ile destek sözleşmesi imzalayan tüzel kişi olarak ifade edilmiştir. Tüzel kişiliği olmayan gerçek kişi işletmeleri programda uygun başvuru sahibi değildir.

16. Web sitesinde yer alan başvuru evrakları içerisinde, mikro/küçük ölçekli bir işletme olarak herhangi bir ortaklık bulunmaması nedeniyle EK-K Ortaklık ve İştirakçi beyannamesinin ve ayrıca bir kooperatif ya da üretici birliği kapsamında yer almamamız dolayısıyla da EK-I Kooperatif Üretici Birliği Temel Bilgi Formunun yüklenmesine gerek var mıdır? (05.08.2025)

Bahsedilen EK-K Ortaklık ve İştirakçi beyannamesi, KAYS arayüzünde tüm başvuru sahipleri için zorunlu evraklar arasında olduğu için projenizde ortak olmaması durumunda “projemizde ortak bulunmamaktadır” ifadesini içeren bir belge yüklemeniz yeterli olacaktır. EK-I Kooperatif Üretici Birliği Temel Bilgi Formu ise yalnızca kooperatif veya üretici birliklerinden istenmekte olup işletmeniz için sunulması zorunlu belgeler arasında yer almamaktadır.

17. Firmamızın ana merkezi TR83 Bölgesi dışında olup; TR83 Bölgesi'nde aktif olarak çalışan bir atölyemiz bulunmaktadır. Proje uygulama alanı bu atölye olarak düşünülmektedir. Vergi levhasına işlenmemiş olan bu atölye üzerinden veya firma ana merkezi üzerinden proje başvurusu yapılabilir miyiz? (05.08.2025)

Destek almaya hak kazanabilmek için, Başvuru Sahipleri aşağıda belirtilen koşulların tümüne uymalıdır:

- Proje faaliyetinin proje sunan kurum/kuruluşun görev ve yetki alanı içerisinde bulunması,
- Ajansın faaliyet gösterdiği Düzey 2 bölgesinde (Amasya, Çorum, Samsun ve Tokat) kayıtlı olmaları veya merkezlerinin ya da yasal şubelerinin bu bölgelerde bulunması,
- Projenin hazırlığından ve yönetiminden doğrudan sorumlu olması, aracı olarak hareket etmemesi,
- Program teklif çağrısı ilan tarihi öncesinde kurulmuş olması gerekmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda, 3 Temmuz 2025 tarihinden önce kurulmuş olup merkezi veya yasal şubesi TR83 Bölgesinde bulunmayan işletmeler, program kapsamında uygun başvuru sahibi değildir.